

PATVIRTINTA
Šiaulių lopšelio-darželio „Sigutė“
direktoriaus 2024 m. sausio 2 d.
įsakymu Nr. V-1 (1.3)

**ŠIAULIŲ LOPŠELIO-DARŽELIO „SIGUTĖ“
SMURTO IR PATYČIŲ PREVENCIJOS, INTERVENCIJOS VYKDYMO
TVARKOS APRAŠAS**

**I SKYRIUS
BENDROSIOS NUOSTATOS**

1. Šiaulių lopšelio-darželio „Sigutė“ smurto ir patyčių prevencijos, intervencijos ir stebėsenos vykdymo tvarkos aprašas (toliau – Aprašas) parengtas vadovaujantis Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2017 m. kovo 22 d. įsakymu Nr. V-190 Smurto prevencijos įgyvendinimo mokyklose rekomendacijomis, Lietuvos Respublikos švietimo įstatymu 2016 m. spalio 18 d. Nr. XII-2685, Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymu 2017 m. vasario 14 d. Nr. XIII-204.

2. Aprašo paskirtis – padėti Šiaulių lopšelio-darželio „Sigutė“ (toliau – Lopšelis-darželis) užtikrinti psichologiškai, dvasiškai ir fiziškai sveiką, saugią, užkertančią kelią smurto, patyčių apraiškoms aplinką.

3. Aprašas nustato patyčių stebėsenos, prevencijos ir intervencijos vykdymą individualiu, grupės, lopšelio-darželio, šeimos lygmeniu.

4. Aprašas remiasi šiomis nuostatomis:

4.1. Į smurtą ir patyčias būtina reaguoti nepriklausomai nuo jų turinio (dėl lyties, seksualinės orientacijos, negalios, religinės ar tautinės priklausomybės, išskirtinių bruožų ar kt.) ir formos;

4.2. kiekvienas lopšelio - darželio bendruomenės narys (administracijos atstovas, pedagogas, švietimo pagalbos specialistas ar kitas darbuotojas), pastebėjęs ar sužinojęs apie smurtą ir patyčias, privalo reaguoti ir stabdyti;

4.3. veiksmų turi būti imamasi visais atvejais, nepriklausomai nuo pranešančių apie smurtą ir patyčias amžiaus ir pareigų, nepriklausomai nuo besityčiojančių ar patiriančių smurtą ir patyčias amžiaus ir pareigų;

4.4. lopšelio – darželio bendruomenės nariai turi būti supažindinti su smurto ir patyčių prevencijos, intervencijos ir stebėsenos vykdymo tvarkos aprašu pasirašytinai.

5. Apraše vartojamos sąvokos:

5.1. Smurtas prieš vaiką – veikimu ar neveikimu vaikui daromas tiesioginis ar netiesioginis tyčinis fizinis, psichologinis, seksualinis poveikis, garbės ir orumo nepaisymas ar nepriežiūra, dėl kurių vaikas patiria žalą ar pavojų gyvybei, sveikatai, raidai. Yra šios smurto formos:

5.1.1. Patyčios – tai psichologinę ar fizinę jėgos persvarą turinčio asmens ar asmenų grupės tyčiniai, pasikartojantys veiksmai, siekiant pažeminti, įžeisti, įskaudinti ar kaip kitaip sukelti psichologinę ar fizinę žalą kitam asmeniui. Patyčios gali būti tiesioginės (atvirai puolant ir/ar užgauliojant) ir/ar netiesioginės (skaudinant be tiesioginės agresijos):

5.1.1.1. Žodinės patyčios: pravardžiavimas, grasinimas, ujimas, užgauliojimas, užkabinėjimas, erzinimas, žeminimas ir kt.;

5.1.1.2. Fizinės patyčios: mušimas, spardymas, spaudimas, dusinimas, užkabinėjimas ir kt.;

5.1.1.3. Socialinės patyčios: socialinė izoliacija arba tyčinė atskirtis, gandų skleidimas ir kt.;

5.1.1.4. Kibernetinės patyčios: skaudinančių ir gąsdinančių asmeninių tekstinių žinučių ir/ar paveikslėlių siuntinėjimas, viešų gandų skleidimas, asmeninių duomenų ir komentarų skelbimas, asmens tapatybės pasisavinimas, siekiant sugriauti gerą vardą, pažeminti ir kt.

5.2. Patyčių dalyviai:

5.2.1. patyčias patiriantis vaikas – mokinys, iš kurio yra tyčiojamas;

5.2.2. besityčiojantis/skriaudėjas – vaikas ar suaugęs, inicijuojantis patyčias ir/ar prisidedantis prie jų;

5.2.3. patyčias patiriantis suaugęs – administracijos atstovas, pedagogas, švietimo pagalbos specialistas ar techninis darbuotojas, iš kurio tyčiojasi bet kuris bendruomenės narys;

5.2.4. patyčių stebėtojas – bet kuris bendruomenės narys, matantis ar žinantis apie patyčias.

5.3. Prevencija suprantama kaip priemonės ir būdai, kuriais siekiama užkirsti kelią socialinės rizikos veiksniams atsirasti arba jų įtakai sumažinti, stiprinti apsauginius veiksnius. Prevencija yra nuolatinis, cikliškas (ne baigtinis) procesas, apimantis esamų arba potencialiai galimų problemų identifikavimą, tinkamų priemonių joms spręsti parinkimą ir vykdymą, poveikio į(si)vertinimą ir tolesnių veiksmų planavimą.

5.4. Prevencijos priemonės, nukreiptos į visus lopšelio – darželio bendruomenės narius, padeda išvengti problemų (pvz., patyčių ar kitokio smurto) atsiradimo ir mažinti egzistuojančių problemų mastą.

5.5. Intervencija suprantama kaip lopšelio-darželio vadovų, pedagogų, švietimo pagalbos specialistų ir kitų darbuotojų koordinuoti veiksmai, nukreipti į smurto ir patyčių stabdymą, taip pat – švietimo pagalbos priemonių visumą.

6. Lopšelyje-darželyje draudžiama bet kokia smurto ir patyčių forma, nukreipta:

6.1. vaikų prieš vaikus;

6.2. darbuotojų prieš vaikus;

6.3. darbuotojų prieš kitus tos įstaigos darbuotojus;

6.4. vaikų tėvų (globėjų, rūpintojų) prieš kitus vaikus, darbuotojus.

II SKYRIUS

SMURTO IR PATYČIŲ STEBĖSENA, PREVENCIJA LOPŠELYJE-DARŽELYJE

7. Patyčių prevencija ir intervencija yra svarbi lopšelio-darželio veiklos dalis, kurios planavimu, organizavimu ir stebėseną rūpinasi lopšelio-darželio direktorius, Vaiko gerovės komisijos nariai, direktoriaus pavaduotojas ugdymui, pedagogai, specialistai ir kiti jos vykdyje dalyvaujantys bendruomenės nariai.

8. Lopšelio-darželio direktorius yra atsakingas už aprašo parengimą ir vykdymą, už stebėsenos rezultatais paremtą lopšelio-darželio smurto ir patyčių prevencijos plano parengimą, jo pristatymą bendruomenei ir vykdymą.

9. Aprašo įgyvendinimą koordinuoja ne mažiau kaip 3 atsakingi asmenys, sudarantys smurto ir patyčių prevencijos, intervencijos vykdymo grupę (toliau – Vykdyto grupė). Lopšelio-darželio direktorius vykdyto grupės nariais paskiria 3 ar daugiau Vaiko gerovės komisijos narius, kurie :

9.1. apibendrina duomenis dėl lopšelyje-darželyje fiksuotų pranešimų apie patyčias ir atlieka jų analizę;

9.2. naudodamiesi pranešimų apie patyčias analizės duomenimis, rengia patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių planą;

9.3. aptaria turimą informaciją, svarsto prevencijos ir intervencijos priemonių taikymo plano turinį Vaiko gerovės komisijos posėdyje;

9.4. teikia siūlymus lopšelio-darželio direktoriui dėl patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių įgyvendinimo, dėl lopšelio-darželio darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo patyčių prevencijos ar intervencijos klausimais;

9.5. individualiai dirba su smurto ir patyčių atvejais, kai vienas iš dalyvių yra suaugęs bendruomenės narys arba kai į juos kreipiasi pedagogas, išnaudojęs numatytas pagalbos priemones;

9.6. atlieka kitus lopšelio-darželio apraše numatytus veiksmus.

10. Pedagogai išanalizuoja ir apibendrina turimus pranešimus apie patyčias, informuoja Vaiko gerovės komisijos narius, koordinuojančius aprašo įgyvendinimą, apie prevencijos, intervencijos taikomų priemonių rezultatus, teikia kitą svarbią informaciją, susijusią su patyčiomis.

III SKYRIUS

SMURTO IR PATYČIŲ INTERVENCIJA LOPŠELYJE-DARŽELYJE

11. Visais įtariamų ir realių patyčių atvejais lopšelio-darželio administracijos atstovas, pedagogas, švietimo pagalbos specialistas ar kitas darbuotojas reaguoja nedelsdamas:

11.1. įsikiša įtaręs ir/ar pastebėjęs patyčias – nutraukia įtarimą keliančius veiksmus;

11.2. primena asmeniui, kuris tyčiojasi, lopšelio-darželio nuostatas, vidaus darbo tvarkos ir elgesio taisykles;

11.3. jei vaikui reikia pagalbos, kreipiasi į pagalbą galinčius suteikti asmenis: tėvus (globėjus, rūpintojus), lopšelio-darželio darbuotojus ar institucijas (pvz., policiją, greitąją pagalbą);

11.4. patyčių atvejį, bet ne vėliau kaip kitą darbo dieną, registruoja lopšelio-darželio raštinėje patyčių registracijos žurnale (priedas Nr. 1) ir pateikia užpildytą pranešimo apie smurtą ir patyčias formą (priedas Nr.2);

11.5. registracijos žurnalą pildo lopšelio-darželio raštinės darbuotojas.

12. Pastebėjus kibernetines patyčias ar gavus apie jas pranešimą:

12.1. išsaugo vykstančių kibernetinių patyčių įrodymus, atvejį, bet ne vėliau kaip kitą darbo dieną, patyčių registracijos žurnale (priedas Nr.1) ir pateikia užpildytą pranešimo apie smurtą ir patyčias formą (priedas Nr.2).

13. Grupės pedagogas, gavęs informaciją apie įtariamas ir/ar įvykusias patyčias:

13.1. išsiaiškina situaciją, nustato, ar tai patyčių atvejis;

13.2. užpildo pranešimo apie patyčias formą (priedas Nr. 2);

13.3. organizuoja individualius pokalbius su patyčių dalyviais, informuoja tėvus (globėjus, rūpintojus), esant poreikiui kviečia juos dalyvauti pokalbiuose;

13.4. vykdo tolesnę patyčių situacijos stebėseną;

13.5. kartojantis smurto ar patyčių situacijai, informaciją perduoda Vykdyto grupės nariams;

13.6. esant sudėtingesnei situacijai, inicijuoja Vykdyto grupės posėdį, o prireikus ir Vaiko gerovės komisijos posėdį bei registruoja patyčių registracijos žurnale (priedas Nr. 1).

14. Vykdyto grupės narys, atsakingas už registracijos žurnalą, kasdien peržiūri užregistruotus patyčių atvejus, juos įvertina ir nedelsdamas, bet ne vėliau kaip kitą darbo dieną:

14.1. informuoja lopšelio-darželio direktorių ir atvejo stebėseną deleguoja Vykdyto grupei.

14.2. vadovaudamasis Nepilnamečių apsaugos nuo neigiamo viešosios informacijos poveikio įstatymu, kibernetinių patyčių atveju, pateikia informaciją lopšelio-darželio direktoriui, informuoja nukentėjusiuosius, vaikų tėvus (globėjus, rūpintojus), pateikia pranešimą interneto svetainėje adresu: www.draugiskasinternetas.lt Kibernetinių patyčių atvejis registruojamas žurnale (priedas Nr.1);

14.2. inicijuoja Vykdyto grupės pasitarimą, o prireikus ir Vaiko gerovės komisijos posėdį atvejui aptarti ir situacijai įvertinti, veiksmų planui parengti.

15. Vykdyto grupė:

15.1. numato veiksmų planą (gali būti individualūs pokalbiai su skriaudėju, skriaudžiamuoju, stebėtojais, jų tėvais, psichologo, socialinio pedagogo konsultacijos ar kt.), supažindina su jo nevykdymo pasekmėmis skriaudėją ir jo tėvus (globėjus, rūpintojus), esant poreikiui, koreguoja veiksmų planą;

15.2. organizuoja švietimo pagalbos specialistų ar pedagogų pagalbą;

15.3. ypatingais atvejais (esant fiziniam smurtui) arba jei numatytas veiksmų planas teigiamo rezultato neduoda, nepavyksta sustabdyti smurto, patyčių, informuoja lopšelio-darželio direktorių ir kreipiasi į policiją ir VTAS.

16. Direktorius, gavęs informaciją apie administracijos atstovo, pedagogo, švietimo pagalbos specialisto ar kito darbuotojo patiriamas patyčias arba jiems pasityčiojus iš vaiko:

16.1. individualiai kalbasi su skriaudėju ir skriaudžiamuoju;

16.2. apie įvykusį smurto ar patyčių faktą nedelsdamas, bet ne vėliau kaip kitą darbo dieną, praneša psichologinės pagalbos teikėjui ir rekomenduoja smurtavusiam ar smurtą patyrusiam asmeniui kreiptis dėl psichologinės pagalbos;

16.3. skriaudėją supažindina su rekomendacijų nevykdymo pasekmėmis;

16.4. ypatingais atvejais (esant fiziniam smurtui) informuoja Šiaulių miesto policiją, Vaikų teisių apsaugos skyrių, Pedagoginės psichologinės tarnybą, vaiko tėvus (globėjus, rūpintojus).

17. Psichologinė pagalba Pedagoginėje psichologinėje tarnyboje arba lopšelyje-darželyje pedagogams, kitiems švietimo įstaigos darbuotojams, smurtavusiems ar patyrusiems smurtą, teikiama ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo pranešimo momento.

18. Patyčias patiriančio vaiko tėvai (globėjai, rūpintojai) arba tėvai (globėjai, rūpintojai), žinantys apie lopšelyje-darželyje vykstančias patyčias:

18.1. nedelsdami informuoja grupės pedagogą, švietimo pagalbos specialistą ir/ar administracijos atstovus apie vaiko patiriamas patyčias jiems patogiu būdu (telefonu, elektroniniu laišku, žinute dienyne ar asmeniškai);

18.2. sužinoję apie viešas patyčias kibernetinėje erdvėje, smurtaujančio ir smurtą patiriančio nepilnamečio vaiko tėvai (globėjai, rūpintojai) privalo apie tai pranešti LR ryšių reguliavimo tarnybai pateikdami pranešimą interneto svetainėje adresu: www.draugiskasinternetas.lt.

IV SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

19. Dokumentai, esantys vaiko asmens byloje, ir duomenys, susiję su vaiku ir jo asmeniniu gyvenimu, yra konfidencialūs ir naudojami tik tiek, kiek tai būtina atsakingiems fiziniams ar juridiniams asmenims atlikti deleguotas funkcijas, užtikrinti vaiko teises ir teisėtus interesus.

20. Su smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos tvarka pasirašytinai supažindinami visi lopšelio-darželio bendruomenės nariai.

21. Lopšelis-darželis bendradarbiauja su vaikų tėvais, vietos bendruomene, Šiaulių miesto policijos, Vaikų teisių apsaugos skyriaus, Pedagoginės psichologinės tarnybos ir kitų organizacijų, galinčių suteikti profesionalią pagalbą smurto ir patyčių prevencijos klausimais, specialistais.

22. Aprašas skelbiamas lopšelio-darželio internetinėje svetainėje.

**ŠIAULIŲ LOPŠELIS-DARŽELI „SIGUTĖ“
PRANEŠIMAS APIE PATYČIAS**

Pranešimo data / Registracijos Nr.

Bendrieji duomenys:

Kam pranešta apie patyčias?	
Kas pranešė apie patyčias?	
Kada įvyko patyčios (data, val.)?	
Kur įvyko patyčios?	
Kokia patyčių forma naudota ar įtariama, kad buvo naudota:	
☐ Fizinės: vaiko užgauliojimas veiksmais (pargriovimas, įspyrimas, kumštelėjimas, spjaudymas, daiktų atiminėjimas ar gadinimas, plaukų pešiojimas ir pan.);	
☐ Žodinės: pravardžiavimas, grasinimas, ujimas, užgauliojimas, užkabinėjimas, erzinimas, žeminimas ir kt.;	
☐ Socialinės: įvairūs gąsdinantys, bauginantys gestai, ignoravimas, siekiant parodyti, kad vaikas yra nepageidaujamas ar atstumiamas;	
☐ Kibernetinės: patyčios, vykstančios elektroninėje erdvėje: socialiniuose tinkluose, kitose vietose internete, naudojant mobiliuosius telefonus (nemalonių žinučių arba elektroninių laiškų rašinėjimas, skaudinantis bendravimas pokalbių kambariuose, vaiko asmeninio gyvenimo detalių viešinimas, tapatybės pasisavinimas ir pan.).	
Kiti pastebėjimai (įrašyti).....	
Ar yra žinoma, kad toks elgesys pasikartojantis?	

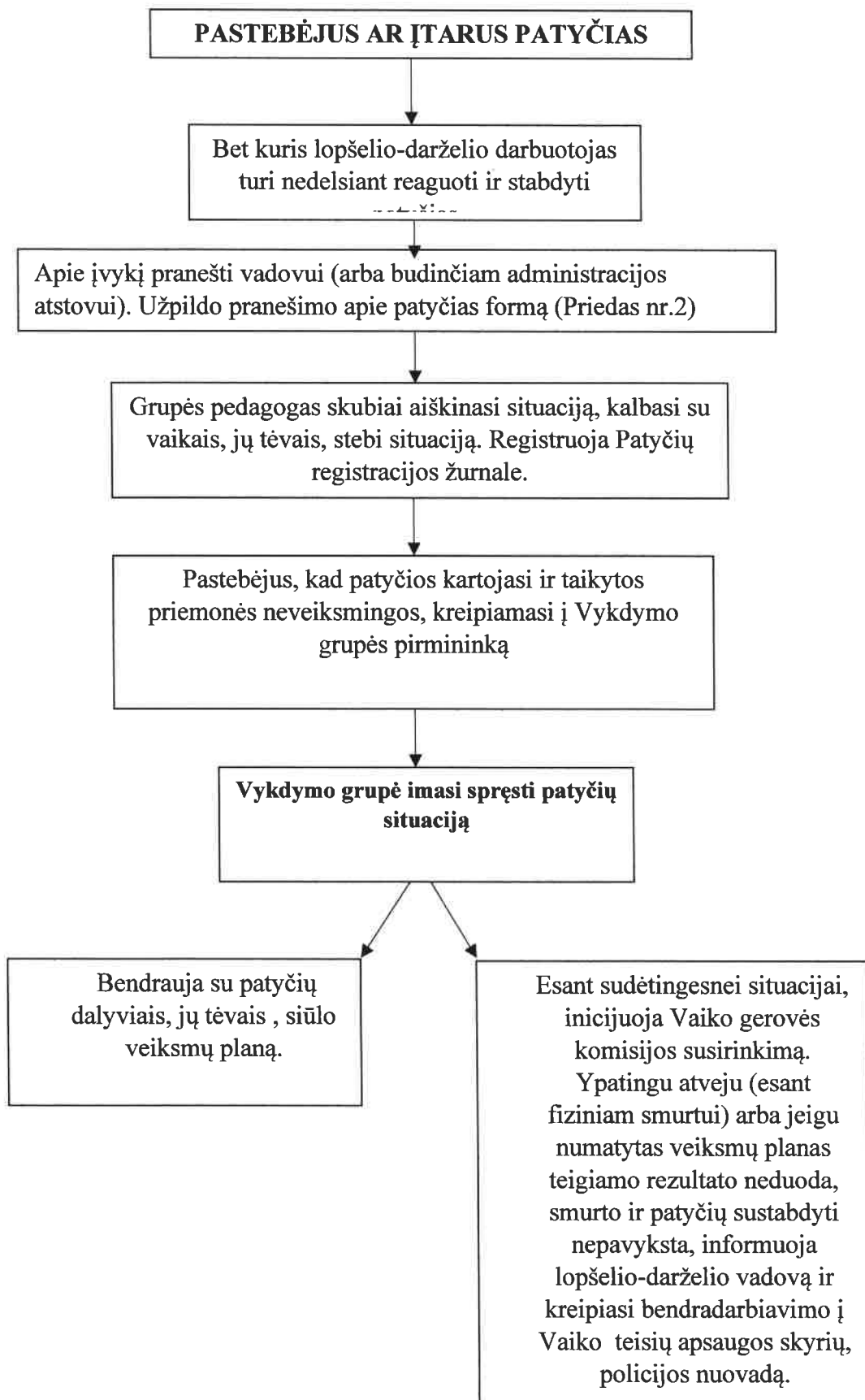
Duomenys apie patyčių dalyvius:

Vaiko, <u>patyrusio patyčias</u> vardas, pavardė, amžius, grupė:	
Vaiko/-ų, <u>kuris tyčiojosi</u> vardas, pavardė, amžius, grupė:	
Vaiko/-ų, <u>stebėjusio patyčias</u> vardas, pavardė, amžius, grupė:	

Išsamesnė informacija apie įvykį:

--

Priedas Nr. 3
**ŠIAULIŲ LOPŠELIO-DARŽELIO „SIGUTĖ“
REAGAVIMO Į PATYČIAS IR PAGALBOS JOMS ĮVYKUS PLANAS**

PATYČIŲ REGISTRACIJOS ŽURNALAS

F – fizinės patyčios

Ž – žodinės patyčios

K – kibernetinės patyčios

S – socialinės patyčios

M – mokinys

S – suaugęs lopšelio-darželio bendruomenės narys

Atvejo Eil. Nr.	Data	Pranešėjo vardas, pavardė, pareigos	Smurto ir patyčių pobūdis: F, Ž, K, S	Smurtą patiriantis asmuo (M, S)	Smurtaujantis asmuo (M, S)	Pastabos